31 Μαΐου 2015

Ο ιστορικός ναός των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο Άργος

Ο ναός των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο Άργος επί τουρκοκρατίας υπήρξε τζαμί και νεκροταφείο των Τούρκων. Χτίστηκε περί το 1570-1580. Το 1871 καθαγιάσθηκε με εγκαίνια και μετετράπη σε χριστιανικό Ναό. Αν και στο παλαιότερο Άργος υπήρχαν αρκετά κτίρια που είχαν οικοδομηθεί επί Τουρκοκρατίας, ο χρόνος και οι νέες συνθήκες τα εξαφάνισαν. Το μοναδικό ιστορικό μνημείο εκείνης της εποχής είναι ο σημερινός Ιερός Ναός του Αγίου Κωνσταντίνου, που βρίσκεται ΝΑ της πόλης και στη συμβολή των οδών Αγίου Κωνσταντίνου και Μεσσηνίας- Αρκαδίας. Το συγκεκριμένο σημείο που βρίσκεται ο ναός, θα έπρεπε να ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για την λατρευτική ζωή του Άργους από την αρχαιότητα. Στη θέση αυτή αναφέρεται ότι υπήρχε ναός της Νικηφόρου Αφροδίτης, ενώ λίγο δυτικότερα έχει αποκαλυφθεί αψίδα σπουδαίας παλαιοχριστιανικής βασιλικής. Εκτιμάται ότι στον ίδιο χώρο υπήρχε ναός και στους μεταβυζαντινούς χρόνους. Στις 20 Ιανουαρίου του 1938, λόγω της αρχαιολογικής του αξίας, ο ναός με Βασιλικό Διάταγμα, χαρακτηρίστηκε ιστορικό διατηρητέο μνημείο. (Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως 30, τεύχος Α΄- 20/ 01/ 1938). Ακριβή στοιχεία για την χρονολόγηση του μνημείου δεν υπάρχουν. Σίγουρα όμως είναι έργο της Α΄ Οθωμανικής περιόδου στο Άργος και θα πρέπει να κτίστηκε μεταξύ του 1570 και 1600 δηλαδή περί το τέλος του 16ου αιώνα.
Πάντως αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα Μουσουλμανικά τεμένη. Επί

Τουρκοκρατίας ο ναός, λειτούργησε ως Τζαμί και Νεκροταφείο των Οθωμανών και όπως γράφει ο Αναστάσιος Τσακόπουλος «είναι το μόνον διασωθέν εν Άργει επίσημον ιστορικόν μνημείον του εκλιπόντος βαρβάρου κατακτητού». Την εποχή του Καποδίστρια λειτούργησε για μικρό διάστημα ως στρατιωτικό αναρρωτήριο και κατόπιν αφέθηκε στην φθορά του χρόνου, μέχρι που κάποια στιγμή ο πανίσχυρος και παντοδύναμος στρατηγός Δημήτριος Τσώκρης το χρησιμοποίησε ως ποιμνιοστάσιο για τα πρόβατά του.
Το 1871, μετά από ενέργειες του υπολοχαγού του πεζικού Ιωάννη Ζώη, το μνημείο καθαγιάστηκε δι' εγκαινίων και μετατράπηκε σε Χριστιανικό ναό που αφιερώθηκε στην μνήμη των αγίων και ισαποστόλων Κωνσταντίνου και Ελένης. Ο ναός είναι σχεδόν τετράγωνος με προσανατολισμό από ΒΔ προς ΝΑ, πετρόκτιστος χωρίς επιχρίσματα ενώ μεγάλο μέρος της τοιχοποιίας του προέρχεται από επαναχρησιμοποίηση αρχαίων υλικών. « Δια την ανέγερσίν του εχρησιμοποιήθη υλικόν ή εκ των πέριξ αρχαιοτήτων (θέατρον, αγοράν κατά την συνοικίαν Ταμπάκικα) όπερ και το πιθανότερον εξ αυτού του ιδίου χώρου, διότι ου μόνον ο τοίχος του περιβόλου και ιδίως της μεσημβρινής πλευράς στηρίζεται επί θεμελίων αρχαίου κτιρίου, αλλά και εις το όπισθεν μέρος του Δ. τοίχου ο επισκέπτης θα παρατηρήση ίχνη ερειπίων της κλασσικής εποχής». (Αναστ. Τσακόπουλος). Στεγάζεται από μεγάλο τρούλο ο οποίος φέρεται πάνω σε οκτάπλευρο, τυφλό, χαμηλό τύμπανο, κατασκευασμένο από πλινθοδομή. Στα δυτικά, όπου και η είσοδος του ναού, υπάρχει το τυπικό προστώο με τρεις ημισφαιρικούς θόλους από πυρότουβλα, που στηρίζονται σε τέσσερεις κίονες.

Το εσωτερικό των θολίσκων έφερε διακόσμηση από ερυθρό και κίτρινο χρώμα. Η είσοδος στο χώρο προσευχής γίνεται από τρεις θύρες. Το εσωτερικό είναι στρωμένο από τετράγωνες, οπτές πλίνθους και μάλλον πρόκειται για το αρχικό δάπεδο του ναού. Αρκετά μεγάλα παράθυρα, ορισμένα εκ των οποίων είναι κλεισμένα, χάριζαν άπλετο φως στο μνημείο. Στη ΝΔ γωνία του υπήρχε ο πετρόκτιστος μιναρές, από τον οποίο σήμερα σώζονται οι πρώτες βαθμίδες, ύψους περίπου 1,80 μ. και χρησιμεύει ως βοηθητικός χώρος του ναού. Πάνω στη βάση του μιναρέ εδράζεται το νεώτερο, πέτρινο καμπαναριό. «Ο Πουκεβίλ που είχε επισκεφθεί το Άργος στις αρχές του 19ου αιώνα, εντυπωσιασμένος από την από την γραπτή διακόσμηση με παραστάσεις κυπαρίσσων, αναφέρει ότι το μονολιθικό υπέρθυρο του μνημείου είχε μεταφερθεί από τις Μυκήνες». (Γεώργιος Τσεκές).
Εσωτερικά ο ναός είναι φτωχός και χωρίς αγιογραφίες. Το τέμπλο είναι ξύλινο χωρίς κάποια ιδιαίτερη καλλιτεχνική αξία. Ανακαινίστηκε το 1920 με έξοδα του Αθανασίου Κατσούλα και οι επ' αυτού ιερές εικόνες είναι σχεδόν ισομεγέθεις, έχουν δε αγιογραφηθεί μεταξύ των ετών 1870 – 1872 εκτός από την εικόνα των Ταξιαρχών που φέρει ημερομηνία 17 Οκτώβρη 1831 και την παλαιότερη όλων που είναι η του Αγίου Νικολάου επισκόπου Μύρων του θαυματουργού (ΑΩΚΔ-1824) και

η οποία προέρχεται από τον ναό του Αγίου Νικολάου της οικογένειας Περρούκα που βρισκόταν στην πλατεία και κατεδαφίστηκε από τον Μητροπολίτη Παγώνη προκειμένου να αναγερθεί ο σύγχρονος ναός του Αγίου Πέτρου. Τα μόνα αξιόλογα μαρμάρινα αντικείμενα με ανάγλυφες παραστάσεις είναι ο επισκοπικός θρόνος δεξιά της εισόδου και τα δύο μανουάλια που φέρουν χαμηλά τρία χερουβείμ και ψηλότερα τρεις αγγέλους. Σημαντικό επίσης είναι το ιερό Ευαγγέλιο το οποίο έχει εκδοθεί στην Βενετία το 1781(αψπα). Στο εξώφυλλό του φέρει δύο σημειώσεις. Η πρώτη κατά μήκος αναφέρει: 1822 Ιουληου 8 εχηροτονηθηκα εγο ο ιερευς του ποται μακαριτου Παπαδημητριου λαλουκιοτη και στο κάτω μέρος γράφει: 1795 μαυου 16 εχηρητονηθηκα εγο διμητριος ηερευς του γεωργιου κληρικου α Λαλουκα αγορασα το παρον ευαγγεγιων γροσια 35. Σήμερα φυλάσσεται στον Ιερό Ναό του Αγίου Πέτρου.
Ο περιηγητής Εβλιγιά Τσελεμπί (17 αι.) μας περιγράφει την περιοχή όπου βρισκόταν το τζαμί τότε και σημερινός Άγιος Κωνσταντίνος:
«Ο δρόμος από το πάνω βαρόσι προς την κάτω πόλη είναι τρεις χιλιάδες βήματα. Τα σπίτια της είναι οχτακόσια συνολικά, χτισμένα σαν κάστρα, άνετα, γερά και όμορφα, με τ’ αμπέλια και τα περιβόλια τους. Είναι κεραμοσκέπαστα κι έχουν πόρτες σαν να είναι σαράγια. Υπάρχουν δυο τζαμιά. Το ένα μέσα στην αγορά με κεραμιδένια σκεπή και πέτρινο μιναρέ, χτισμένο σύμφωνα με την παλιά αρχιτεκτονική. Το άλλο είναι κοντά στη γειτονιά που λέγεται Μπεσικέρ. Υπάρχουν ακόμη, δέκα μεστζίτια στις γειτονιές που είναι έντεκα συνολικά. Οι πιο γνωστές είναι οι γειτονιές Μπεσικλέρ και Κετχουντά. Υπάρχουν ένας μεντρεσές, δυο σχολεία, δυο τεκέδες, ένα χαμάμ, ένα χάνι και είκοσι υπαίθρια καταστήματα. Τα πηγάδια με το γλυκό νερό είναι πεντακόσια. Το νερό και το κλίμα είναι καλά, γι’ αυτό και βλέπεις ολόγυρα πολλά αμπέλια και περιβόλια. »

Αλλά και ο Αναστάσιος Τσακόπουλος μας πληροφορεί:
«Προς Α. και Β.Α. του ναού μέχρι της απελευθερώσεως ήτο το διοικητήριον, επιβλητικόν και τεράγωνον κτίριον, το μέγα και λαμπρόν Σεράγιον του τελευταίου Τούρκου διοικητού Αλή Ναμίκ μπέη, του οποίου μέρος των ερειπίων σώζονται ακόμη και σήμερον εις την Β. πλευράν του περιβολίου του Π. Τριπολιτσιώτη ή Χανιά έναντι και Α. του ναού, ήσαν και άλλα μεγαλοπρεπή οικήματα επισήμων και επιφανών Τούρκων……ήτο, καθώς παραδίδεται, η τουρκική αριστοκρατική συνοικία, ήτις εξετείνετο εκείθεν του αγίου Σπυρίδωνος μέχρι αγίου Δημητρίου, μάλιστα δε η Ν. πλευρά της οικίας των κληρονόμων Διαμαντοπούλου παρά τον άγιον Δημήτριον στηρίζεται επί Τουρκικού κτιρίου, οικίας Γεωργίου Ρούσσου φαρμακοποιού, Α΄Δημ. Σχολείου και εκείθεν, μέχρι περιβολίου κληρονόμου Δημ. Κλεισιάρη (το οποίον ανήκεν εις τον Αργείον στρατηγόν του Αγώνος Δημήτριον Τσώκρη), ένθα εις το Δ. μέρος του περιβολίου ήσαν τα περίφημα θερμά Τουρκικά λουτρά, εκ των οποίων, ως μάρτυς αψευδής αλλά κατηφής και τεθλιμμένος

σώζεται η εξώθυρα με το τοξοειδές υπέρθυρον, ήτις από τον επάρατον άσβεστον είναι αγνώριστος σήμερον.»

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ-ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ-ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ-ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ -ΡΑΣΣΙΑΣ

Πηγή:STUDIO B&G – Ευάγγελος Μπουγιώτης